

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 258/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. J. Š., R., zastúpeného advokátom Mgr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 35/2007 z 10. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2008 doručená sťažnosť PhDr. J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“)

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 35/2007 z 10. januára 2008.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

«Napadnutým rozsudkom v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 23 Sp/26/2005-53 zo dňa 24.01.2006 bolo potvrdené rozhodnutie pozemkového úradu, ktorý zamietol reštitučný nárok s odôvodnením, že nie sú splnené podmienky na vyňatie majetku z konfiškácie.

Zákon č. 229/1991 Zb. o pôde nezaraduje prechod vlastníctva na štát v dôsledku konfiškácie medzi reštitučné tituly uvedené v ustanovení § 6 ods. 1, ale v samostatnom odseku 2 upravuje postup s odvolaním na vzniknutý nárok na vyňatie z konfiškácie a neodsúdenie pôvodných vlastníkov. Podľa napadnutého rozsudku nevznikol nárok na vyňatie majetku z konfiškácie, pretože pôvodný vlastník bol odsúdený rozsudkom Okresného ľudového súdu v Komárne č. k. T ľud 68/45 zo dňa 03. 09.1946 za trestný čin kolaboranstva podľa ustanovenia § 5 nariadenia č. 33/1945 Sb. n. SNR na trest verejného pokarhania.

Pri výklade zákona je možné zvoliť buď prísne formálny prístup, keď sa súd bezvýhradne pridržá doslovného znenia zákona, alebo prístup hľadania spravodlivosti v duchu zákona, ktorý je vedený snahou o naplnenie účelu zákona, o odstránenie nespravodlivosti a nastolenie tak právneho, ako aj spravodlivého stavu.

Zákon č. 229/1991 Zb. je jedným z dôležitých zákonov, ktoré boli prijaté po demokratizačných zmenách v roku 1989. Jeho význam je daný tým, že sa snaží vyrovnať s minulosťou a nespravodlivosťou, ku ktorej dochádzalo v dobe pred novembrom 1989...

Je faktom, že Okresný ľudový súd v Komárne rozsudkom č. k. T ľud 68/45 zo dňa 03. 09. 1946 odsúdil M. F. za trestný čin kolaboranstva podľa ustanovenia § 5 nariadenia č. 33/1945 Sb. n, SNR o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov a o zriadení ľudového súdnictva v znení nariadenia č. 57/1945 Sb. n. SNR (ďalej len „nariadenie“) na trest verejného pokarhania.

V rozsudku č. k. T ľud 68/45 sa nesprávne uvádza, že súd uznal M. F. za vinného podľa § 5 nariadenia č. 33/1945 Sb. n. SNR, pričom správne mal súd zrejme na mysli

ustanovenie § 3 nariadenia č. 33/1945 Sb. n. SNR, keďže § 5 sa týkal previnilcov fašistického režimu.

Absurdnosť uvedeného rozsudku dokumentuje už fakt, že M. F. bol osobou židovskej národnosti preukázateľne poškodenou fašistickým režimom a účelom nariadenia, ako je zrejmé už z jeho názvu, bolo potrestanie fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov. M. F. bol totiž jednoznačne obeťou tak fašistického, ako aj neskôr komunistického režimu. Členovia jeho najbližšej rodiny umreli v koncentračných táboroch kvôli tomu, že boli osoby židovskej národnosti. Zoberúc do úvahy súčasné historické vedomosti o vtedajšom režime je mimoriadne cynické tvrdenie, že osoba židovskej národnosti, ktorú fašizmus pripravil o rodinu, je zároveň fašistickým zločincem, okupantom, zradcom alebo kolaborantom s fašistickým režimom.

Odôvodnenie rozsudku T ľud 68/45 potvrdzuje názor, že sa jedná o nezákonne vydané rozhodnutie. Odsúdený sa mal dopustiť toho, že dňa 08. 11. 1938 v T., keď maďarské vojská okupovali toto územie, pred svojim robotníctvom z mlyna a hospodárstva pozostávajúceho asi z 15-tich členov, mal prejav asi 10 min trvajúci, v ktorom medzi inými povedal: „Nech žije H., nech žije I., nech žije K., nech žije V.“ Tým mal činnosť kolaborantov verejne propagovať a schvaľovať v miestnom merítku.

V odôvodnení sa uvádza, že obvinený poprel trestný čin kladený mu za vinu, avšak na základe „kategorickej výpovede“ svedkov V. B., J. H. a K. P. mal súd za preukázané dopustenie sa vyššie uvedeného skutku. A to aj napriek tomu, že súd sám konštatuje, že svedkovia alebo ich rodinní príslušníci dostali prídely z pozemkov obvineného a že majú záujem na tom, aby obvinenému nebol majetok vrátený.

Výpovede svedkov, ktorí mali záujem na potrestaní obvineného, boli jediným dôkazom, ktorý súd vzal do úvahy pri rozhodovaní o vine a treste.

Ďalej v odôvodnení nasleduje už len výpočet poľahčujúcich okolností, a to zachovalosť obvineného, nevinnú rodinu, ďalej to, že obvinený bol pre svoju rasovú príslušnosť počas okupácie prenasledovaný, že bol nútený konať prácu v pracovných útvaroch, že jeho rodina bola deportovaná do koncentračného tábora v Nemecku, odkiaľ sa doposiaľ nevrátila. Súd vzal za zásluhný čin obvineného aj to, že dňa 06. 12. 1944, teda ešte pred obsadením tohto územia Červenou armádou, prebehol k Čerenej armáde, čím sa

zaslúžil o protifašistický boj a účinne podporoval ČA proti fašistickým a nemeckým vojskám.

Z dobových dokumentov taktiež vyplýva, že kolaborantstvo M. F. je minimálne sporné, keď napr. výmerom Krajského národného výboru v B. zn. VIII/1-193.1-1951 zo dňa 11. 06. 1951 sa v odôvodnení uvádzalo, že u M. F. neboli splnené podmienky pre konfiškáciu majetku. Rovnako i vo výmere Okresného komisára pre okres K. zo dňa 03. 05. 1947, ktorým bola zrušená nútená správa na majetok M. F., je uvedené, že je osobou národne, štátne a ľudovodemokratický spoľahlivou.

Ako je zrejmé, jediný, čoho sa M. F. dopustil, bolo to, že bol miestnym statkárom a vlastníkom rozsiahleho majetku. Zo všetkých uvedených okolností vyplýva, že rozsudok T ľud 68/45 je vykonštruovaným a nezákonným rozsudkom. Navyše ani neobsahuje poučenie o možnosti podať voči nemu odvolanie, čo len dokrešľuje spôsob rozhodovania súdu v uvedenom prípade....

Vychádzajúc z argumentácie o legitímnej požiadavke hľadiet' na M. F. ako na obeť fašistického režimu a z toho vyplývajúceho práva súdu považovať ho pre potreby reštitučného konania za bezúhonnú osobu, sme presvedčení, že nárok na vydanie nehnuteľností v reštitučnom konaní bol v pozícii „legitímnej nádeje“. Nesprávnou interpretáciou hmotného práva teda Krajský súd v Nitre a následne i Najvyšší súd Slovenskej republiky porušili Ústavou a Dodatkovým protokolom k Dohovoru chránené právo vlastníť majetok a pokojne ho užívať.

Ústavný súd vo svojej judikatúre už vyslovil, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 Ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy (I. ÚS 23/01).

Právo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy (druhej vety) v tomto prípade teda bolo aplikovateľné a povinnosťou súdu bolo zabezpečiť procesné garancie, ktoré z neho vyplývajú vrátane náležitého posúdenia mojej argumentácie a vyrovnania sa s ňou. Nesprávnym výkladom hmotného práva konajúcim súdom bolo tiež porušené moje právo na spravodlivé súdne konanie, ktoré je garantované v ustanovení čl. 6 Dohovoru.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Základné právo PhDr. J. Š. vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa ustanovenia čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Sžo 35/2007 zo dňa 10. 1. 2008 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Sžo 35/2007 zo dňa 10. 1. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi Mgr. M. K. vo výške 7.939,- Sk...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým

zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 74/07).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je nespokojnosť s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 35/2007 z 10. januára 2008, ktorým potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Sp 26/2005 z 12. septembra 2007 preskúmavajúce rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Komárne (ďalej len „obvodný úrad“) sp. zn. 2005/00012/77-F z 25. augusta 2005 o zamietnutí reštitučného nároku sťažovateľa k nehnuteľnostiam v katastri obce T..

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov konania (čl. 46 až 51 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a použitie zákonov neporušujú uvedené ústavnoprávne princípy alebo základné práva a slobody (II. ÚS 54/02).

Je vecou všeobecného súdu, ktorú normu z právneho poriadku Slovenskej republiky v danom prípade aplikuje, a ako ju interpretuje. K tomu treba dodať, že všeobecný súd, a o to viac to platí, ak ide o najvyšší súd, je primárne zodpovedný za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru. Výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Sťažovateľ tvrdí, že ako dedič zo závetu má právo na vydanie nehnuteľností po jeho právnom predchodcovi v zmysle osobitného zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“), pretože ten bol podľa neho nespravodlivo odsúdený v roku 1946 Okresným ľudovým súdom v Komárne za trestný čin kolaboranstva, v dôsledku čoho mu tento majetok bol „*orgánmi československého štátu*“ skonfiškovaný.

Porušenie označených práv uvedených v čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že „*Nesprávnou interpretáciou hmotného práva teda Krajský súd v Nitre a následne i Najvyšší súd Slovenskej republiky porušili Ústavou a Dodatkovým protokolom k Dohovoru chránené právo vlastníť majetok a pokojne ho užívať...*“

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ namietal porušenie vlastníckeho práva takým rozhodnutím najvyššieho súdu, ktoré zjavne nie je v príčinnej súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Príčinnú súvislosť tvrdí sťažovateľ iba z dôvodu, že nebol úspešný v konaní o preskúmanie rozhodnutia obvodného úradu a zamietnutí žaloby krajským súdom v jeho veci. Iba tvrdenie sťažovateľa však takúto súvislosť nevytvára a ani vytvoriť nemôže. Sťažovateľ mal možnosť svoje právo uplatniť prostredníctvom riadnych opravných prostriedkov a preskúmaním rozhodnutia správneho orgánu pred všeobecným súdom, ktorú aj využil, teda ochrana mu bola poskytnutá v zmysle zákona a ústavný súd nevidí dôvod prehodnocovať závery najvyššieho súdu.

Najvyšší súd rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľ síce nesúhlasí, ale rozhodnutie bolo náležite odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 35/2007 z 10. januára 2008 vyplýva, že *„predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o nepriznaní vlastníckeho práva navrhovateľa a zúčastnených osôb (Ing. T. Š. a J. U.)...*

Z administratívneho spisu odporcu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesné legálnymi dôkazmi, vykonal vo veci šetrenie a skúmal, či sú splnené podmienky na vydanie nehnuteľnosti podľa zákona č. 229/1991 Zb..., či žiadatelia (vrátane navrhovateľa) sú oprávnenými osobami podľa § 4 ods. 2 písm. b) zákona o pôde, akým spôsobom boli nehnuteľnosti odňaté pôvodnému vlastníkovi M. F. a či je možné nehnuteľnosť vydať podľa § 6 zákona o pôde.

V časti rozhodnutia označenej pod rímskym číslom I.-A odporca nepriznal navrhovateľovi a ďalším žiadateľom (Ing. T. Š. a J. U.) vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vyššie špecifikovaným z dôvodu, že nie sú splnené podmienky na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 2 zákona...

Žiadatelia si uplatnili nárok na vydanie nehnuteľnosti ako dedičia zo závetu po pôvodnom vlastníkovi M. F., nar. ..., ktorý bol vyhlásený za mŕtveho a ktorý spísal závet 24. 11. 1948, ktorý bol správnomu orgánu predložený v neoverenej kópii. Podľa uznesenia č. 4 D 109/2003-28, DNot 82/2003 zo dňa 15. júla 2003, ktoré vydal Okresný súd v Ružomberku v dedičskej veci po nebohom M. F. so zanechaním závetu bolo konanie zastavené, pretože

PhDr. J. Š. uviedol, že poručiteľ nezanechal žiaden hnutelný, alebo nehnuteľný majetok. Poukázal na ustanovenie § 4 ods. 2 zákona, z ktorého vyplýva, že ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. 02. 1948 do 01. 01. 1990 do vlastníctva štátu v prípadoch uvedených v § 6 zákona zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 sú oprávnenými osobami pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej federatívnej republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby, ktorými sú pod písm. a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo a pod písm. b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu.

V ďalšom konaní správny orgán skúmal, ako boli nehnuteľnosti odňaté a zistil, že v PKV č. ... kat. územie T., ktoré sú vedené v celosti na M. F. sú značené v časti B vyznačené ČD ... došlo 06. 12. 1958 podľa výmeru ONV v Č. č. ... vložené vlastnícke právo na Československý štát v správe ONV v T. V PKV č. ... kat. územie T. parc. č. ... bola odpísaná z PKV č. ... a na základe výmeru ONV v Č. z 30. 06. 1955 prešla do vlastníctva štátu v správe T. n. p. I.. V PKV č. ... kat. územie T. nie je žiaden zápis o prechode nehnuteľnosti na štát, alebo na inú právnickú osobu.

Výmerom č. ... zo dňa 30. 03. 1950, ktorý vydal ONV v Č. podľa § 1 ods. 4 dekrétu prezidenta č. 108/1945 Sb. v znení zákona č. 84/1949 Sb. o konfiškácii nepriateľského majetku a fondoch národnej obnovy po skonštatovaní, že sú splnené podmienky pre konfiškáciu majetku podľa § 1 ods. 1 bod 3 tohto dekrétu sa M. F. konfiškujú jeho majetok v kat. území T. Ako dôvod je uvedené, že majiteľ nehnuteľnosti, osoba maďarskej národnosti, vyvíjala činnosť smerujúcu proti zvrchovanosti, samostatnosti, demokraticko-republikánskej štátnej forme, choval sa nepriateľsky voči národu slovenskému a českému a podporoval nemeckých a maďarských okupantov.

Na základe žiadosti ONV v Č. požiadal Ľudový súd o vydanie uznesenia o prepise vlastníckeho práva predmetných vložkách v kat. území T., ktorých vlastníkom bol M. F. na Československý štát na základe výmeru o konfiškácii, následne Ľudový súd na jednotlivých PKV urobil pečiatku a vydal uznesenie Čd 947/98 zo dňa 28. 12. 1958, v ktorom povolil prevod vlastníckeho práva nehnuteľností zapísaných v PKV č. ... v kat. území T. na Československý štát.

Odporca správne zistil, že nehnuteľnosti prešli na štát dňom 30. 10. 1945 podľa § 1 ods. 3 bod 3. dekrétu č. 108/45 Sb. v súlade s §4 dekrétu. Týmto dekrétom bola vyslovená všeobecná zásada, že za skonfiškovaný treba považovať celý majetok osoby, u ktorej bola zistená nepriateľská činnosť v zmysle dekrétu a preto aj bez uvedenia konkrétnych nehnuteľností treba za konfiškovaný majetok považovať všetok majetok. Zápis, ktorý bol prevedený do pozemkovej knihy v r. 1958 mal podľa odporcu len deklaratórny charakter.

V ďalšom konaní správny orgán zisťoval, či je možné predmetné nehnuteľnosti vydať podľa § 6 ods. 2 zákona. Šetrením zistil, že M. F. bol odsúdený podľa § 5 nariadenia SNR č. 33/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 57/1946 Sb. n. SNR na základe rozsudku Okresného ľudového súdu Tlud 68/45 zo dňa 3. septembra 1946 právoplatného dňa 03. 09. 1946, podľa ktorého bol M. F. uznaný za vinného za čin kolaboranstva podľa § 5 nariadenia a odsúdený na verejné pokarhanie v súlade s § 4 nariadenia.

Vzhľadom k zisteniu, že pôvodný vlastník M. F. bol odsúdený podľa nariadenia SNR č. 33/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 57/1946 Sb. n. SNR odporca konštatoval nesplnenie podmienky na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 2 zákona a nemožnosť jeho vydania.

Ku skutkovým zisteniam a právnym záverom odporcu uvedeným v bode I.-A rozhodnutia, ktoré si osvojil aj krajský súd nemal žiadne výhrady ani súd odvolací, ktorý považoval vyslovený právny názor odporcu za správny, pričom k odvolacím námietkam navrhovateľa považuje za potrebné zdôrazniť, že súdny prieskum administratívnych rozhodnutí vrátane rozhodnutia odporcu je obmedzený na skúmanie legality správnych rozhodnutí a postupu správneho orgánu v rozsahu dôvodov vymedzených v opravnom prostriedku, pričom odvolací súd považuje za dôležité zdôrazniť, že v rámci súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov je potrebné dôsledne aplikovať jeden zo základných princípov právneho štátu, princíp právnej istoty, ktorý je vyjadrený v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR...

Z argumentácie navrhovateľa vyplýva, že podmienka vyňatia majetku z konfiškácie bola splnená a k takémuto záveru mal dospieť krajský súd po dôkladnom rozbere trestného rozsudku č. k. T l'ud 68/45 zo dňa 3. septembra 1946.

Pokiaľ navrhovateľ namieta, že krajský súd bol oprávnený vyhodnotiť predmetný trestný rozsudok, nakoľko to umožňuje samotný zákon č. 229/1991 Zb., ktorý rieši špecifický prípad nápravy krívd, ku ktorým reálne došlo, s týmto názorom nebolo možné súhlasiť.

Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že krajský súd dôsledne posudzoval dôvody uvedené v opravnom prostriedku, pričom v predchádzajúcom konaní sa krajský súd zaoberal podrobne všetkými dôvodmi a námietkami, ktoré navrhovateľ uplatnil.

Konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu podľa V. časti (jej 3. hlavy) OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania.

Nie je preto úlohou prvostupňového súdu dopĺňovať vecnú, či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nie je ani jeho úlohou vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 250i OSP.

Krajský súd nepochybil, keď vyslovil záver, že nie je oprávnený hodnotiť, resp. revidovať právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bol odsúdený pôvodný vlastník nehnuteľností. Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za dôležité upriamiť pozornosť na to, že primárne zo žiadneho ustanovenia zákona č. 229/1991 Zb., nebolo možné vyvodiť oprávnenie odporcu posudzovať, resp. revidovať právoplatné rozhodnutie súdu o uznaní viny pôvodného vlastníka nehnuteľností M. F. za čin kolaboranstva a uložení trestu, a keďže sa nejedná o prípad uvedený v § 250i ods. 2 OSP nemohol ani súd v plnej jurisdikcii rozhodnúť o prípadnom porušení zákona uvedeným trestným rozsudkom a vzhľadom na chýbajúcu právnu úpravu (povinnosť vyplývajúcu zo zákona o pôde), nemohol takúto povinnosť uložiť ani odporcovi.

Zákon č. 229/1991 Zb. o pôde je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku, v snahe zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, s cieľom dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a

lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia.

Reštitučné zákony nepredpokladajú (neprezumujú) ani jednu z podmienok stanovených v príslušných ustanoveniach jednotlivých zákonov (v danom prípade § 6 ods. 2 zákona o pôde, na základe ktorého si navrhovateľ uplatnil nárok na vydanie nehnuteľností), takže pre úspešné uplatnenie nároku musí oprávnená osoba preukázať uplatnený reštitučný titul, t. j. že nehnuteľnosti prešli na štát bez právneho dôvodu a že spĺňa podmienky pre vydanie takéhoto majetku.

Zákon č. 229/91 Zb. v platnom znení nezaraduje prechod vlastníctva na štát v dôsledku konfiškácie medzi reštitučné tituly uvedené v § 6 ods. 1, ale v samostatnom ods. 2 upravuje postup s odvolaním už na vzniknutý nárok na vyňatie z konfiškácie a neodsúdenie pôvodných vlastníkov. Z uvedeného vyplýva, že nehnuteľnosť možno v reštitúcii vydať osobám, ktorých majetok bol skonfiškovaný len na základe toho, že boli maďarskej národnosti a osobám, ktorých bol majetok skonfiškovaný z iného dôvodu, napr. zradcom, kolaborantom a pod., sa majetok nepriznáva.

Konfiškačný dekrét č. 108/45 Sb. presne určuje okruh osôb, ktoré ako osoby nepriateľské podliehajú konfiškácii celého majetku.

Podľa § 1 ods. 1 bod 3 dekrétu č. 108/45 Zb. sa konfiškujú celý majetok osôb fyzických bez ohľadu na národnosť, ak:

- vyvíjali činnosť smerujúcu proti štátnej zvrchovanosti podnecovali, alebo sa snažili zviest' iné osoby k takejto činnosti*
- akýmkoľvek spôsobom zámerne podporovali nemeckých, alebo maďarských okupantov*
- v dobe zvýšeného ohrozenia republiky podporovali germanizáciu, alebo maďarizáciu*
- správali sa nepriateľsky k Československej republike, alebo k národu českému, alebo slovenskému*
- trpeli takúto činnosť u osôb spravujúcich ich majetok, alebo podnik.*

Každá z týchto činností mala samostatne za následok konfiškáciu celého majetku. V prípadoch, kde už ľudové súdy zistili vinu osoby podľa nariadenia č. 33/45 Sb. n. SNR bolo nutné bezpodmienečne vysloviť, že táto osoba je osobou nepriateľskou v zmysle § 1 ods. 1 bod 3 dekrétu č. 108/45, následkom čoho prepadol celý majetok v prospech štátu.

Okruh osôb postihnutých konfiškačnou normou č. 108/1945 Zb. je širší ako okruh osôb v nariadení č. 33/1945 Sb. n. SNR, a preto nebolo potrebné, aby činnosť podľa znenia § 1 ods. 1 bod 3 dekrétu č. 108/1945 vyčerpala skutkovú podstatu trestného činu podľa nariadenia č. 33/1945 Sb. n. SNR o trestnom odňatí majetku.

Podľa dekrétu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. zo dňa 25. októbra 1945 o konfiškácii nepriateľského majetku a Fonde národnej obnovy v znení zákona č. 84/1949 Sb. zo dňa 23. marca 1949, ktorým sa mení dekrét prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. došlo k prechodu konfiškovaného majetku na štát zo zákona, dňom účinnosti dekrétu, teda 30. 10. 1945 a rozhodnutie správneho orgánu o subjekte konfiškácie malo iba deklaratórny charakter a pôsobí ex tunc, od účinnosti dekrétu. Dekrétom č. 108/1945 Sb. bola vyslovená všeobecná zásada, že za konfiškovaný majetok treba považovať celý majetok osoby, u ktorej bola zistená nepriateľská činnosť v zmysle dekrétu (Vestník Osídľovacieho úradu Čiastka 13-14), a preto aj bez uvedenia konkrétnych nehnuteľností bolo potrebné považovať všetok majetok.

Odporca teda správne zistil, že nehnuteľnosti prešli dňom 30. 10. 1945 na základe dekrétu č. 108/1945 Sb.

Vzhľadom k zisteniu, že pôvodný vlastník M. F. bol odsúdený podľa nariadenia SNR č. 33/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 57/1946 Sb. n. SNR odporca správne konštatoval nesplnenie podmienky na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 2 zákona a nemožnosť jeho vydania.

Podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd správne dospel k záveru, že v danom prípade nebola splnená zákonná podmienka pre vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 2 zákona o pôde, a preto, ak konštatoval, že rozhodnutie odporcu je v súlade so zákonom, bolo potrebné napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne podľa § 219 OSP potvrdiť.“

Ústavný súd z uvedených dôvodov uzavrel, že rozhodnutie najvyššieho súdu a jeho dôvody neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení označeného základného práva, a pri posúdení namietaného rozhodnutia nemožno dospieť k záveru, že je zjavne nedôvodné alebo arbitrárne. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že by postup najvyššieho súdu bol z ústavného hľadiska neospravedliteľný.

Vychádzajúc z tohto podrobného odôvodnenia, je ústavný súd toho názoru, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 35/2007 z 10. januára 2008 nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti.

Sťažovateľ navyše v sťažnosti porušenie označeného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ani bližšie neodôvodnil.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. septembra 2008